

Kortfattad sammanställning av enkätsvar. Frågetecken anger att svaret är svårtolkat.

Namnlagstiftning

1. Finns det klara bestämmelser som allmänt reglerar namnskicket i ert land?

DK: En lag om personnamn (2005). – Det finns en föräldrad bekendtgørelse (sv. kungörelse) (1978) om ortnamn.

FIN: En lag om personnamn. – Många förordningar och rekommendationer om ortnamn. Firmalagen och varumärkeslagen behandlar firma- och varunamn. Det finns en lag om domännamn.

GRÖN: Personnamn? – I Landstingsloven (1989) behandlas Grønlands Stednavnenævn.

IS: Ja. En lag om personnamn (1996) och en lag om bynavne (1953).

NO: En personnamnslag och en ortnamnslag.

SV: En personnamnslag (1982). – En paragraf finns sedan 2000 om god ortnamnsned i Kulturminneslagen.

2. Vad föreskriver de för namnskicket?

DK: Personnamnslagen föreskriver att man skall ha minst ett förnamn och ett efternamn.

FIN: Namnslagen reglerar bruket av släktnamn och förnamn. – Enligt kommunindelningsslagen skall Forskningscentralen uttala sig om nya kommunnamn. Firmalagen och varumärkeslagen anger vilka delar firmanamn och varunamn kan bestå av.

GRÖN: ?

IS: Man skall ansöka om personnamn som inte finns i det fastställda personnamnsregistret. Namnen skall följa isländsk namnpraxis, utländska bokstäver tillåts ej och namnet skall passa i isländskt böjningssystem. – Nya ortnamn avgörs av Örnefnanefnd (Ortnamnskommittén).

NO: Personnamnslagen säger att namn är en privat sak, att invandrare får hålla fast vid sitt namnskicket, att reglerna så lite som möjligt skall skilja mellan infödda norrmän och personer med annan bakgrund. – Ortnamnslagen avser att tillvarata ortnamn som kulturminnesmärken, att ge ortnamn en skriftform som är praktisk och lämplig, att medverka till kunskap om och aktiv bruk av namnen, att säkra hänsynen till samiska och kvänska ortnamn.

SV: Personnamnslagen bygger på att den enskilda i så stor utsträckning som möjligt får bestämma om sitt namn. – Paragrafen om god ortnamnsned säger att hävdvunna ortnamn inte skall ändras utan starka skäl. Ortnamnen skall stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet.

3. Hur förhåller sig reglerna till praxis?

DK: Personnamn? – Ortnamn: Föräldrade regler.

FIN: ?

GRÖN: ?

IS: Bra.

NO: Personnamn. Lagen inte reglerar mycket. – Ortnamn: Många kommuner följer inte reglerna.

SV: Personnamn: Inte så bra. – Ortnamn: Bra.

Ortnamn

4. Vilka instanser fastställer officiellt ortnamn?

DK: Stednavneudvalget (under Kulturministeriet) fastställer rättskrivningen. Kulturministeriet auktoriserar namnen. Lista läggs ut på nätet.

FIN: Regeringen fastställer namn på kommuner, landskap och län. De ekonomiska regionerna bestämmer själva sina namn. Planenamn (namn på gator, torg o.s.v.) bestäms på lokal nivå.

GRÖN: Stednavnenævnet fastställer ortnamnen.

IS: Ortnamnskommittén.

NO: Statens kartverk, kommunerna och fylkeskommunerna fastställer ortnamn med undantag av administrativa indelningsnamn, som fastställs på departementsnivå.

SV: Lantmäteriverket. Regeringen beslutar om namn på län och kommuner. Lokala namn beslutas på lokal nivå.

5. Är det samma instanser för olika typer av ortnamn, t.ex. förvaltningsnamn och andra namn?

DK: Kommunnamnen fastställs av Indenrigsministern. Gatunamnen av fastställs lokalt.

FIN: Nej, olika.

GRÖN: Landstäckande namn fastställs av Stednavnenævnet. Lokala namn fastställs på lokal nivå.

IS: Nej. Företagsnamn på verksamheter behandlas särskilt.

NO: Jämför fråga 4.

SV: Nej. Jämför fråga 4.

6. Finns det möjligheter att överklaga (anke) beslut?

DK: Nej, inga formella möjligheter.

FIN: Nej, eftersom det inte finns någon lag.

GRÖN: Nej, inte formellt.

IS: Ja. Till Kulturministeriet.

NO: Ja, det finns en klagonämnd för ortnamn.

SV: Ja.

7. Vilket inflytande har språkvårdare och namnforskare över nya ortnamn?

DK: Via Stednavneudvalget, annars inget inflytande.

FIN: Forskningscentralen uttalar sig på begäran. Många kommuner har egna namnplanerare och namnkommittéer.

GRÖN: Genom att bistå med expertkunskap.

IS: I Ortnamnskommittén skall alltid finnas namnforskare.

NO: Litet

SV: Stort, särskilt beträffande den statliga verksamheten.

Personnamn

8. Vilka instanser fastställer officiellt personnamn?

DK: Lokalt av Personregisterførelsen, ibland prövas namnfrågor på regional nivå, vissa saker föreläggs Familiestyrelsen.

FIN: Magistraten (en del av den statliga lokalförvaltningen) och på begäran Nämnden för namnändring i Justitieministeriet.

GRÖN: Personnavneudvalget fastställer ännu icke godkända personnamn.

IS: Mannanefnanefnd (Personnamnsnämnden).

NO: Folkeregistret.

SV: Anmälan om namn och namnbyte hos skattekontoren, annars hos Patent- och registreringsverket. De behandlar också nybildade efternamn.

9. Är det samma instanser för olika typer av personnamn som förnamn, mellannamn, efternamn?

DK:?

FIN: Ja. (Mellannamn finns inte.)

GRÖN: Personnavneudvalget behandler förnamn och mellannamn.

IS: Nej. Personnamnsnämnden behandlar förnamn och mellannamn, medan folkregistret behandlar efternamn.

NO: Ja.

SV: Nej, jämför fråga 8.

10. Finns det möjligheter att överklaga (anke) beslut?

DK: Ja, till Familiestyrelsen eller ministern for Familie- og forbrugeranliggender. Ibland via ombudsmannen eller som civilsak.

FIN: Ja, till regional förvaltningsdomstol och vidare till högsta förvaltningsdomstolen.

GRÖN: För förnamn är det i praktiken Grønlands Sprognævn, för efternamn är det Familienministeriet i Danmark eller Rigsombudet i Grønland

IS: Nej, inte formellt.

NO: Ja, till fylkesmannen.

SV: Ja, till länsrätten, kammarrätten och Regeringsrätten.

11. Vilket inflytande har språkvårdare och namnforskare över nya personnamn?

DK: Afdelingen for navneforskning har varit repræsenteret i lagarbejdet og er tilsammen med Dansk Sprognævn konsultat til Familiestyrelsen.

FIN: Forskningscentralen uttalar sig på begäran. I Nämnden för namnären (i Justitieministeriet) är 2 av de 6 ledamöterna namnforskare.

GRÖN: Grønlands Sprognævn kan påvirke udviklingen.

IS: I Personnamnsnämnden finns två forskare och en jurist.

NO: Liten.

SV: Patent- och registreringsverket har en språklig rådgivare. Andra instanser kan tillfråga Institutet för språk och folkminnen.

Problem

12. Vad ser ni som det största problemet i namnskicksutvecklingen – både ortnamn och personnamn – i ert land i dag?

DK: Ortnamn: Folk gör som de vill. Valfriheten *aa/å* problematisk. Kommunerna svärmar för "gammelstavning" (ex. *Ringkjøping*). – Personnamn: Sedan Personnavneloven (2005) har forskarna svært at følge med i namnförrådets udvikling.

FIN: En ortnamnslag behövs. – Personnamnslagen bör revideras så att den blir lättare att tillämpa.

GRÖN: Svært at få gehør både i Danmark og internationalt for de grønlandske ortnamne. Danske navn anvendes ofte fortfarande. Nye navn kan også skapas direkte på engelska av forskare utan hörande med Stednavnenævnet.

IS: Beslut av Ortnamnskommittén kritiseras. – Personnamnslagen sätter för stränga ramar. Beslut kritiseras.

NO: Ortnamn: Tendens att välja gamla (danska) former (*Hoel* i stället för *Hol*). Utländska namnelement (*aveny, allé*) allt vanligare. – Personnamn: Mindre vikt på traditionellt namnskick. Många aparta namn. En tendens till dekorativ stavning.

SV: Ortnamn: Hanteringen på kommunal nivå mycket heterogen, bl.a. beroende på stora skillnader i kompetens. – Personnamn: Godtycklig tolkning från administrativt håll. Namnexperter borde få mera inflytande. För förnamnen borde finnas ett centralt organ.